

บทคัดย่อ

ภาคินพนธ์ : รูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน : กรณีศึกษา
 มุลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์
 โดย : นายสมใจ แซ่มรัมย์
 ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)
 วิชาเอก : การจัดการการพัฒนาลังคม
 ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสานของมูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนถึงแนวทางการแก้ไข

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของมูลนิธิพัฒนาอีสาน ผู้บริหารมูลนิธิพัฒนาอีสาน ได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 22 ราย ในเขตพื้นที่การทำงานส่งเสริมของมูลนิธิพัฒนาอีสาน 2 หมู่บ้าน ของอำเภอสมนม จังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีอายุโดยเฉลี่ย 49 ปี ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน เป็นวัยแรงงานโดยเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรแบบผสมผสานมาแล้ว 9 ปี มีพื้นที่ในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเฉลี่ย 6 ไร่ มีรายได้โดยเฉลี่ย 12,772.00 บาท/ปี/ครัวเรือน

รูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน จะมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 3 กิจกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว การปลูกไม้ผลและการปลูกพืชผัก มีเกษตรกรร้อยละ 63.6 ที่มีกิจกรรมแบบผสมผสาน การเริ่มต้นนั้นจะเตรียมการด้วยการขุดคูล้อมรอบแปลงเกษตร และส่วนใหญ่มีการเริ่มต้นกิจกรรมการเลี้ยงปลาในน้ำ ซึ่งร้อยละ 31.8 ก็ยังมีการเลี้ยงปลาในนาข้าวอยู่

T. 128797

(2)

ด้านการส่งเสริมนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.4 จะได้รับความรู้และการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์ โดยมีเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ เข้าไปติดตามให้คำแนะนำและคัดเลือกมาร่วมโครงการเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้น เกษตรกรร้อยละ 95.4 จึงผ่านกระบวนการอบรมเสริมความรู้โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาอีสาน

ด้านปัญหาอุปสรรคในการทำเกษตรแบบผสมผสาน สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.2 จะประสบปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอสำหรับใช้ในกิจกรรมเกษตร จึงต้องมีการขุดสระเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ ทำให้พื้นที่นาธรรมชาติได้แปรเปลี่ยนเป็นบ่อเลี้ยงปลาและพื้นที่ปลูกไม้ผลและพืชผักเพิ่มมากขึ้น